

מתוקים מדבש

רעיונות נפלאים, חידושים, חיזוקים, התעוררות, וסיפורים מדהימים

מתוכן הדברים הנאמרים בפני חברים מקשיבים, בשיעור בבית וזניץ
אשר חבני אלקים, זעירא דמן חבריא,
הלל באאמו"ר הרה"ג ר' משה גדליה ורטהיימר שליט"א

פרשת בא תשפ"ד

בנערנו ובזקננו, בבננו ובבנותנו נלך כי חג ה' לנו
גם כאשר רואים בשמים סימן מובהק לגזירות קשות
ורעות רח"ל, באמת הוא רק לטובתנו.
מה ה'גליק' הגדול בהקדמת מעשה הקנין בשה ארבע
ימים, עד אשר ללא זה לא היה שייך ליגאל?
לבקר רק המומים של עצמנו
למה הוצרכו לעשות זכר לגלות בעודם בגלות ?
ויקדו העם וישתחוו לה'
מה העיר את פרעה באמצע הלילה ?

בנערנו ובזקננו, בבננו ובבנותנו נלך כי חג ה' לנו

א) הטרם תדע כי אבדה מצרים ?

הנה לאחר שהתרה משה רבינו ע"ה בפרעה באומר - בְּי אִם-מֵאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח אֶת-עַמִּי הַנְּגִי מִיָּד מִתַּר אַרְבָּה בְּגִבְלָי: וְכִסְהוּ אֶת-עֵינַי הָאֵלֶּיךָ... וְאָבְלוּ אֶת-יֵדְךָ הַפְּלִטָה הַנִּשְׁאָרָה לְכֶם מִן-הַבְּרִי... וּמֵלֵאֵי בְּתִיד וּבְתֵי כָל-עַבְדֵיךָ וּבְתֵי כָל-מִצְרַיִם... ומבלי להמתין לתגובת פרעה - וַיִּפֶן וַיֵּצֵא מֵעַם פְּרָעָה: נפל דבר במצרים לראשונה, שעבדי פרעה העיזו להביע את דעתם כנגד פרעה מרוב פחדים - וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי פְּרָעָה אֵלָיו עַד-מִתֵּי יְהִיֶּה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת-הָאֱנָשִׁים וְעַבְדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם, הַטֶּרֶם תִּדְעֶ בְּי אַבְדָּה מִצְרַיִם?

ופרעה אכן שמע וקיבל, וישלח שליחים מטעמו - וַיִּשְׁלַח אֶת-מֹשֶׁה וְאֶת-אַהֲרֹן אֶל-פְּרָעָה וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לָכֵן עַבְדוּ אֶת-ה' אֱלֹהֵיכֶם, אבל הבה נסכמה נא את הפרטים - מִי וְמֵי הַהִלְכִים?

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה - בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נִלְכֵךְ בְּבָלֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצִאֲנֵנוּ וּבְבָקְרֵנוּ נִלְכֵךְ בְּי חַג־ה' לָנוּ: ויהי איך שהדבר יצא מפי משה והנה בזאת הסתיים הרצון הטוב של פרעה והסכמתו לשלחם ונתהפך שוב לבבו - וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהִי כֵן ה' עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת-טַפְכֶם, והוא מוסיף עוד הזהרה למשה ואומר לו - רֵאֶוּ בְּי רַעַה נִגְדַּ פְּנִיכֶם !!!, ובטיבה של אמירה זו מביא רש"י שפשוטו הוא - כְּתַרְגוּמוֹ. וכה הוא הנוסח באונקלוס שלפנינו חזו כרי זישא לחתון סבירין למענדל לקביל אפיכון לאסתחרא,

ב) אותה רעה שאתם מבקשים לעשות, תשוב נגד פניכם

ובאמת כבר כותב הרמב"ן על דברי רש"י אלו - ומה טוב היה שיפרסוהו אלינו, והנוסחאות מן התרגום מתחלפות זו, יש שכתוב בהן... לקביל אפיכון לאסתחרא, יאמר הנה הרעה הזאת מזומנת לשוב נגד פניכם, כי עליכם תחזור, מלשון ולא תשוב נחלה (במדבר ז, ז), לא תסתחר, וזה כמדרש חכמים

שאמרו באלה שמות רבה (וג ה) לך הצחורים והזקנים לזכות, שמא הקטנים והטף, מי שאומר דבר זה אין דעתו אלא לזכות, ראו כי אותה שאתם מבקשים לעשות, שיש דעתכם לזכות, היא תשוב נגד פניכם שלא תאלו מאלו. כלומר מדה כנגד מדה.

והנה לכאורה פירוש זה קשה מכמה קושיין, חדא דזה היה נכון אם סיוס דבריו היה 'אני אמרתי לכה' פ' 'לכו נא הגברים' ואולם לאשר חרשתם מזימות רעות בליבכם שרציתם לברוח ואשר ע"כ אמרתם בנערנו ובזקננו נלך, לכן עתה זה יחזור אליכם במידה כנגד מידה ולכן הנני מודיע בזאת שאף אחד מכם לא ילך, אף לא הגברים.

ג) הדלתות עדיין פתוחים בפניהם

אבל באמת הרי הוא ממשיך דבריו אחר אמירתו זו 'ראו כי רעה נגד פניכם' באמור לָא כֵן לְכוּ-נָא הַגְּבֵרִים וְעַבְדוּ אֶת-ה' בְּי אַתָּה אַתֶּם מְבַקְשִׁים, א"כ הרי עדיין הוא נותן להם רשות ללכת הגברים לבד, נמצא א"כ שלא חזרה הרעה אליהם שהרי אם אמנם אמת שלא ירוויחו זאת שילכו גם הטף, מ"מ הרי לא הפסידו בכך כלום, שהרי מה שהיה מוכן לתת להם מתחילה עדיין הדלת פתוחה בפניהם למרות המזימה הרעה, וא"כ תיקשי מאי האי דקאמר 'ארי בישא דאתון סבירין למעבד לקביל אפיכון לאסתחרא' ?

ועוד קשיא קושיא רבא, דמעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, שהרי הוא זה אשר שלח שלוחים רצים אשר יצאו דחופים ומבוהלים בדבר המלך, כי חיל ורעדה תאחזמו, וכמו שאמרו לו עבדיו 'עד מתי יהיה זה לנו למוקש? הטרם תדע כי אבדה מצרים? ולאן נסתלק לו הפחד והחשש הזה עכשיו, אשר תפס אומץ להודיע שלא יקום ולא יהיה ?

ובאמת כבר הקשה כן האור החיים הק' שכותב - וראיתי לתת לב צמה הסכימה דעתם על חזית מלרים אחר כך ושתקו והלכו להם ולהבין הענין

ה) אני לא כזה טיפש, ולא תצליחו לעבוד עלי

והנראה לבאר בס"ד שפרעה בא וטענתו בפיו לאמר, שעל אף שבאמת הוא כבר למד בדרך הקשה ביותר על בשרו, כי דבר ה' יקום לעולם, וכי הממרה את פיו ית' תבוא עליו רעה גדולה וקשה, מ"מ הוא חשד במשה רבינו, שהוא מנסה לנצל את מצבו הקשה, ולתפוס טרמפ על גבו, ובעוד אשר השי"ת לא ציווה אלא לילך דרך שלושת ימים לזבוח במדבר ולאחריה לשוב מצרימה, מנסה משה רבינו לנצל את ההזדמנות הזאת בכדי לברוח לגמרי מבלי שטוב עוד אל מצרים, למרות אשר ה' לא ציווה ככה, אלא הוסיף משה מדעתו ומעצמו זאת,

ולזה הוא הביא לו הוכחה מהגירסא הראשונה כי **אותה זיקקתם** בעבר לפי תומכם, טרם העלייתם על דעתכם לעשות מעשה מרמה זה, אשר אז הוא הסגרתם את כל האמת אשר בקשת השי"ת לא הייתה אלא ללכת דרך שלושה ימים במדבר לזבוח, ולכן לא **זקקתם עד הנה** רק **נזכחה לאלקינו**, ואשר לשם כך אין צורך ליקח הטיפ, **אין לך הטיפ לזכות**, ובכן הוא אומר להם אל תחשבו שאני כזה טיפש שתוכלו לעבוד עלי, ובחסות בקשת השי"ת לילך לזבוח תצליחו לברוח לגמרי, ע"י שתיקחו עמכם למטרה זו גם את טפכם.

ואולי אפשר לרמז זאת גם בדבריו שאמר להם **יהי כן ה' עמכם פאעך אשילח אתכם ואת טפכם**, כאומר כאשר יהי ה' עמכם דהיינו עם דבריכם שאמרתם והוספתם מעצמכם **בנערנו ובזקננו נלך בנערנו ובזקננו בצאננו ובקרבנו נלך** שכאשר הוא יהיה עם דבריכם כי או אז אשלח אתכם ואת טפכם, כי אותו אני כבר ירא באמת, ולא אעזי עוד להמרות את ציוויו, אבל הרי אני יודע האמת שלא הוא מבקש זאת אלא אתם, ולכן אני את נפשי הצלתי בזה אשר אני נותן לגברים אשר דרכם לזבוח לילך, כי זאת באמת ציווה השי"ת, ולכן אני סמוך ובטוח שבזה הוא כבר לא יביא עלי שום מכה רעה.

נשכיל בחקור צענני מה היתה דעתו של פרעה ועצדיו מתחילת הענין האם יש שוטה גמור בעולם שיסבול כל הרעות והארות ההמה ויכניס עצמו בסכנות נפשות ועוד לו שלקה אלוהו וספו מקויו ואזדו נמחי אלמה וכמעט ספו תמו כלומריו הטורס **תלע כי אזדה מזכרים ומן הסתם לא יאמן כי כ"כ טפס היה**, ויעו"ש איך שיישב היטב יפה את הדברים עפ"י דרכו, ועם זאת שקילנא הרמן ורשותא לענות חלקי אשר נתן לי החונן לאדם דעת ברוב רחמיו.

ד) הלזאת תקרא רעה?

ועוד קשיא טובא לפמ"ש הרמב"ן שהרעה היא מזימתם לברוח לצמימות ממצרים, הכיצד יעלה על הדעת לקרוא לזה 'רעה' וכי קנין כספו הם? הלוא בכוח הזרוע הוא השתלט עליהם לרדות במ ולהורגם נפש עם כל הסבל צרות יגון ואנחה, וא"כ אפילו לדעתו איזה רעה הם עושים באמת גם אם יתאמת חששו שרוצים הם לברוח ממנו, על אף אשר בוודאי הוא יעשה כל טעדי שבעולם בכדי שזה לא יקרה, מ"מ כיצד יעלה על הדעת להאשימם שהם רוצים בזאת לעשות 'רעה'?

להן אמת שקושיא זו אפשר לתרץ כי כל דרך איש ישר בעיניו, וכאשר עוד ברצוני לבאר ענין זה בגיליון זה, כאשר יזכנו אבינו שבשמים, מ"מ עם המהלך שבדעתו לומר בזה עכשיו יתיישב גם זאת בס"ד.

ובכלל יש לתמוה מאי האי דקאמר ליה פרעה למשה רבינו **כי אתה אתם מבקשים** וכי אתה פרעה יודע יותר טוב ממני מה אני מבקש? והלוא אני מבקש ממך בשפה ברורה שאינה משתמעת לשני פנים **בנערנו ובזקננו נלך בנערנו ובזקננו בצאננו ובקרבנו נלך** אז כיצד אתה טוען **לכרינא הגברים ועבדך אתה** **כי אתה אתם מבקשים** הכי החי מבחיש את החי?

ובאמת מבאר רש"י פירוש הדברים שכוונתו לומר כי אותה בקשתם עד הנה, אבל מ"מ עדיין צריך ביאור מה משמעות יש לזה שזה מה שהם ביקשו עד הנה, והלוא הוא עצמו נמצא כאן ודורש עכשיו אחרת.

|| אני את נפשי הצלתי

כי גם אם אתם תתעקשו מצידיכם ולא תסכימו לילך כלל לזבוח אף לא הגברים, אשר בוודאי זה הדבר 'רעה' היא למרות את פי השי"ת, אשר מן הסתם זה יביא מכות רעות כמו שלמדתי כבר על בשרי, מ'מ' אני אין לי מה לחשוש מזה כלל, כי מאחר ונתתי לגברים ללכת כאשר ביקש השי"ת בעצמו, כבר נפטרתי מעונשו של הרעה'

ולכן דעו נא רבותי והבינו- רא'ו! כִּי רָעָה נִגַּד פְּנִיכֶם, דהיינו המזימה הרעה' שלכם שלא לילך הגברים לזבוח לה' במדבר, הנה לקבל אפיוכו לְאִסְתַּחֲרָא, מאחר ואתם מדעתכם לא שמעתם בקול ה' שהרי אני כבר לא מעקב על ידכם כלל, ובכדי לבטח את עצמי ושלא יישאר מקום לספקות, הנני מצהיר בזאת שאני מצידי מסכים ונותן לכם רשות במפורש, לְכַרְגָּא הַגְּבָרִים וְעַבְדֵי אֱתִידָה,

ובהיות שחשש פרעה שמא באמת יקבל משה את עצתו, לכן - וַיִּגְרַשׁ אֹתָם מֵאֶת פְּנֵי פְרַעֲוֹ: בכדי

שלא יתחרט משה מהצהרתו, שלא ילך רק עם הנערים, כי פרעה העדיף שבאמת יישארו כולם אלא שחשש לנפשו מיד ה' לכן הוא העדיף שמשה הוא זה שיסרב להצעתו, וזה הוא החשב שהוא את נפשו כבר הציל.

זו באמת כן חטאתי לה' אלקיכם, וגם לכם

ובזה יומתק לנו דברי הפסוק, שאחר השראה פרעה אשר הרעה כן טפחה נגד פניהם של מצרים ולא כאשר דימה בנפשו וְאָמַר לְמִשָּׁה רֵאוּ כִּי הַפַּעַם ה'רָעָה' תתגלגל נגד פניכם שלכם, אזי וַיִּמְתַּךְ פְּרַעֲוֹ לְקָרָא לְמִשָּׁה וְלֵאמֹר וַיֹּאמֶר חֲטָאתִי לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם, כי עכשיו איגלאי מילתא שלא כאשר הוא אמר שזבה שהוא לא נותן להם ללכת בנעריהם ובוקניהם אינו חוטא לה' כי זה המצאה של משה ואהרן, אלא האמת היא שכן חטאתי לה' אלקיכם, וגם לכם חטאתי שחשדתי בכס לחינם שאתם ממציאים מעצמכם דברים אשר לא אמר השי"ת.

למה העלה השי"ת את הכובש ששמו רעה כנגד ישראל במדבר -

שהוא סימן דם והריגה, והרי עדיין לא חטאו בעגל, ואם ע"ש העתיד, תיקשי למה התמקד בנקודת זמן

זו מהעתיד ולא שהלוא לבסוף הרי נעתר השי"ת ולא הרגם ?

ח) בפעם הזאת שפיר חזו האיציטגנינים, ואף בפרשנות הם לא טעו

עוד מביא רש"י לפרש הפסוק שאמר פרעה 'ראו כי רעה נגד פניכם'- ומדרש אגדה שמעתי כוכב אחד יש ששמו רעה. אמר להם פרעה רואה אני צאילטוגנינות שלי אותו כוכב עולה לקראתכם במדבר, והוא סימן דם והריגה, וכשחטאו ישראל בעגל וזקש הקדוש ברוך הוא להרגם אמר משה בתפלתו (שמות לב יב) למה יאמרו מזכרים לאמר צרעה הוליאם, זו היא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכם, מיד (סס יד) וינחם ה' על הרעה והפך את הדם לדם מילה, שמו יחושע אותם,

שהיה עם התחזית והפרשנות שלהם בלידת מושיען של ישראל ששם כתב רש"י יום שנוולד משה אמרו לו אציטגניניו היום נולד מושיען, ואין אנו יודעין אם ממצרים אם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקות במים, לפיכך גזר אותו היום אף על המצרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד לעברים, הנה למרות אשר ראו לנכון זה שביום זה נולד מושיען, וגם אמנם אמת נכון הדבר שסופו ללקות במים, עם זאת הם טעו טעות גורלית בפרשנות של מה שהם ראו וכמו שמסיק רש"י - והם לא היו יודעים שסופו ללקות על מי מריבה.

אבל כאן הם בכלל לא טעו ולא התבלבלו, שהרי כאן לא כתב רש"י 'והם לא היו יודעים שזהו כנגד דם המילה' שכן הם חזו נכון שזה היה סימן דם והריגה, אלא שאחר שאמר משה רעיא מהימנא

יהיה פתחון פה למשה לאמר בתפלתו למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם, ואז ע"ז מיד ינחם ה' על הרעה למען כבוד שמו ויהפוך את הדם לדם מילה, שימול יהושע אותם.

ובזה יומתק לשון קדשו של רש"י 'וכשחטאו ישראל בעגל ובקש הקדוש ברוך הוא להרגם' אשר לפי פשוטו שהוא בא להסביר מה זה הכובב שעלה לקראתם היה צ"ל 'שכשחטאו ישראל בעגל ביקש הקב"ה להרגם, ועפ"י דברנו א"ש שרש"י בא לפרש למה באמת העלה את הכובב ששמו רעה, בשביל שישמש לפתחון פה למשה עבור בניו אהוביו, ובה אפשר לפרש לשון קדשו, 'זו היא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכם' היינו שבשביל זה גופא סיבב הקב"ה שיאמר זאת פרעה.

והוא כעין מה שמצאנו כאשר כביכול ביקש הקב"ה להביא על בני"ה העונש על החטא ולכלותם רח"ל שאמר לו למשה רבינו ע"ה וְעַתָּה הִנְיָה לִי יִקְרָאֲפִי בְּקֶם וְאֶבְלָם וְכֹתֵב עַל זֶה רִשׁוֹ בַּפְּרֶשֶׁת וְאַתְחַנֵּן שְׂאֵמֶר לוֹ -מִשֶׁה לְהִקְבֹּה- מִמֶּךָ לְמַדְתִּי, שְׂאֵמֶר לִי וְעַתָּה הִנְיָה לִי, וְכִי תֹפֵס הֵייתִי בְךָ, אֲלֹא לַפְתּוֹחַ פִּתְחָה, שְׂבִי תְלוּי לְהַתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, וְכִדְאִי בְּזוּהַר הַק' בַּפְּרֶשֶׁת כִּי תִשָּׂא (דף קצ ע"ב) דֵּלֵא מִלֵּה דִבְיָשׁ לֹא צִעִי לְמַעַבְד, וְאִף עַל גַּב דְּלֹאגִזִּים וְאִרְסִי לְרֹעֵה, אֲתֵאֵת אֲמֵרָא וְאֲתֵקַפֵּת צְדָרוּעִיהַ יִמִּינָא וְקַס לְרֹעֵה דְקִיּוּמִיהַ וְלֹא נְחִית לְתֵתָא וְלֹא אֲתַעֲבִיד, צְנִין דְּצִעִיטָא חֲדָל הוּוּ תְרוּוִייהוּ, אִיהוּ דְּלֹאגִזִּים וְאִיהוּ דְּאֲחִידַת דְּיִמִּינִיהַ, וְאִי תִימָא מְנַלְן, מְמַלְה דְּאִיהוּ בְּאֲתַגְלִיָּא דְּכַתִּיב כֶּךָ רַד כִּי שַׁחַת עֵמֶךָ שְׂרִי לְאֲרַמָּא לְרֹעֵה וּמַסָּה לְלֹא הוּוּ יַדַּע אֲרַחָא דְּאֲמָרָא שְׂתִיק, כִּיּוֹן דְּחַמָּא קוּדְשָׁא צְרִיךְ הוּוּ כְךָ אֲנִקִּיד לִיהַ וּבְנֵשׁ צִיהַ וְאֲמֵר וְעַתָּה הִנְיָה לִי מִיַּד אֲרַגִּישׁ מַסָּה וְאֲחִיד צְדָרוּעִיהַ לְקוּדְשָׁא צְרִיךְ הוּוּ דְּכַתִּיב זְכוֹר לְאֲצַרְהֶם לֹא דְּרֹעִיהַ יִמִּינָא, וּבְנִין כְךָ לֹא נְחִית לְרֹעֵה, הִרִי שְׁבַתוֹךְ אֲמִירָה קִשְׁהַ זֹו גּוֹפָא, בְּאֲמַת הַסְּתַתֵּר הַהִמְתַּקָּה וְהַעֲצָה וְהִינְצַל מִזְּהַ.

בתפלתו, למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם, אז מיד (שם יד) וינחם ה' על הרעה והפך את הדם לדם מילה, שמל יהושע אותם. מסכנים האינטנסיים המצריים, עד שהם כבר הצליחו הפעם לחזות ישר, באו גם הפעם והפכו להם את זה.

טו למה להתמקד בדיוק במצב הפינני, לא בהנהגה ולא בסוף

אמנם יש לנו לתת הדעת בזה, למה באמת עלה כובב זה ששמו רעה לקראת ישראל במדבר, וכמו שמשמע מהלשון, 'רואה אני באינטנסיביות שלי אותו כובב עולה לקראתכם במדבר' שהוא לשון הווה, שהרי לא כתב 'רואה אני שהוא עתיד לעלות לקראתכם, והרי עדיין לא חטאו בעגל ומה זה היה צריך להעלות הכובב הזה ששמו רעה לקראת ישראל במדבר,

ואף שהקב"ה צופה וקורא הדורות מראש, והוא יודע כל מה שעתיד להיות, לכאורה אין בזה ליישב תמיהה זו, שנאמר שעל שם העתיד להיות בחטא העגל רח"ל הוא הקדים להעלות כבר עתה את הכובב הזה ששמו רעה, שהרי הש"ת ידע גם את העתיד להיות לאחמ"כ שהוא ינחם על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו ולא יכלה אותם, אז למה לו להתמקד בדיוק בנקודת הזמן הזה שמשעה שחטאו ישראל רח"ל, עד לשעה שניחם על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו, שהרי אם לפי מעשיהם של אותה שעה נידונים, הרי באותה שעה כשרים היו, ואם על פי העתיד, הרי לבסוף לא כילה אותם, אז למה בכלל העלה את הכובב הזה לקראת ישראל?

י"ו הש"ת מקדים רפואה למכה

אשר ע"כ נדצ"ל שאבן רק לשם זה העלה את הכובב ששמו רעה, בכדי שיראנה פרעה באינטנסיביותו, וימהר להפחיד בזה את משה ובני ישראל בהזהירו אותם 'ראו כי רעה כנגד פניכם' בכדי להקדים רפואה למכה, לכשיחטאו ישראל וכביכול יבקש הקדוש ברוך הוא להרגם חלילה, ולא יהיה שום פתח לבטל הגזירה חלילה, אזי

הצ'יק פוסט, עצרו אותי ארבע נ"ידות
מטרה, הם חסמו את כל הצומת.

לא הבנתי מה קרה, חשתי לצ'יק: אם
צ'יקי עבירת תנועה - צ'יקי להתייחס
אלי כמו מחבל מהחמאס? השטר פתח
את דלת רכבו, הוא שם לי אנליקס על
הידיים וטס לפני הנצרים מאחורה.
אמרתי לשטרים "רק תסבירו לי מה
קרה?". ענו לי השטרים "את זה תשמע
במטרת חיפה, לא פה!". נכנסו לניידת
ולקחו אותנו לשט אחד החקירות. שם
שוב שאיתי אותם רק תסבירו לי מה
קרה, מה חטאתי, מה צויותי. אמרו לי
השטרים "שני החבר'ה האלה שלקחת הם
במעקב של המטרה כבר חצי שנה. אלה
לנביט עם דיפלומה, הם צושים הרבה
בגאגן באזור הקריות ובחיפה, וטס
הלינה הם לנבו אופנוע ובתיק הדגול
שנמצא ברכב שלק יש תכשירי להג, כלי
כסף ומכשירים אלקטרוניים יקרים
שנלבו".

"מה אני קשור לכל הסיפור הזה?",
שאיתי את השטרים. "אתה סיוען, אתה
מסיוע לדר עבירה", ענו לי השטרים.
"אני??? בסך הכל נתתי להם טרמפ
תמי, הם ביקשו ממני וצ'יקי טובה, מה
לי וללניבות? מה אתם רוצים ממני?",
הלדצקתי. "כל הסיוען, אומרים שבסך
הכל הם צלו חסד, אפשר להשמיץ לך את
הקלטת של כולם. כולם אומרים אותם
דברים, אם תצליח לשכנע את השופט,
למה לא, אדרבה", ענו השטרים.

אני צומד למשפט ושוב אני חוזר על
הדברים, שבסך הכל צ'יקי טובה תמי, מה
צ'יקי חסד ואני לא יודע מה רוצים
ממני. אמר לי השופט: "איק כתוב ב'שטר
התנאים', 'צד שיתרצו שני הצדדים', זה
אתה השתכנעת - זה יפה מאוד, עכשיו

נמצאנו למדים מזאת שגם כאשר רואים
בבירור במראות השמים סימן מובהק לדם
והריגה רח"ל, הרי שבאמת כל זאת היא
סיבה לטובתן של ישראל, והוא עומק חדש
במה שאחז"ל שהב"ה ממכה עצמה מתקן רטייה,
שבאמת כל עיקר סיבת המכה מתחילתה הוא אך
בשביל טובתן של ישראל.

ובהשגחה פרטית ראיתי השבוע בעלון של מכון אור
לישרים סיפור חזק מאוד בענין זה ושמרתי
בתיקיי מיוחדת אשר שם אני מאכסן סיפורים
שתחת כותרת זו של ממכה עצמה מתקן רטייה,
ובהגיעי להאי פרשתא, נזכרתי מזה והוצאתי
משם יחד עם עוד כמה סיפורים חזקים אשר
מאוכסנים שם.

יא) הישיבה בכלל הצילה את חייו

בקריית אתא מתאזר יהודי תלמידי חכמ,
שמעיקר שיעור בד"ץ ה'ומי בבית כלל
בצפון הארץ, וכך הוא סיפר: באחד
מחודשי החורף, בשעות הערב אני מתחיל
את השיעור. כתאום אני מבחין ש"פני
חדשות" הציצו לכאן. יהודי עם זקן לבן
כבן שישים, לבוש ב"פיט'מה" של בית
האסורים, ואני בצורה צדינה שאף אותו:
"מה לכהן בבית האסורים?", זאת
אמרתי, "מה אתה עושה פה?!"

ומרע זה התחלתי לשמוע את סיפורו
המדהים! וכך סיפר לי אותו יהודי: בוקר
אחד אני צומד לצ'יקי עם הרכב מהקריות
לחיפה. לפתע אני מבחין לפני נצרים
מאולחי ראש. שאיתי אותם: "מה אתם
מחפשים פה?". "לאן אתה מציץ?" הם
שאלו אותי. "לחיפה" צ'יקי. הם התלחבו
ואמרו "אנחנו בדיוק צריכים להציץ
לחיפה, האם אנחנו יכולים להצטרף אליך
לנסיעה?", לכיתי למצוות חסד - חשתי
לצ'יקי ואמרתי להם "בשמחה" היה להם
תיק לדול, פתחתי את תא המטען והם
הניחו שם את התיק. כשהצ'יקי לצ'יקי

"יש לי פה הרבה זמן, אולי תביאי לי ספר של 'צורה ראשונה'? ב'ינתיים אני אלמד לצעות 'צורה ראשונה'". קראתי שם על מצה של אירוע לבבי. ידעתי בצד פה את כל הסימנים, הצעת יתר וקוצר נשימה וכו', והחלטתי שאני מבייט אירוע לבבי.

יב) ההצגה הכי טובה בעיר

חזרתי על הדברים, תירגלתי כמה וכמה פעמים את הסימנים בלי שאף אחד ראה, החלטתי ערב אחד שאני "מתמוטט" לצוני כל ישראל, דאגתי להיות בהוצאת יתר, תירגלתי קוצר נשימה ובאמת זה עבר והיה נראה לכולם כמו אירוע לבבי.

הבהילו אמבולנס ולקחו אותי לבית הרפואה "רמה"ט" שהחיפה, עשו לי בדיקות א.ק.ג. והכל דווקא יצא תקין לחלוטין. אבל אי אפשר לפטור בלא בלאם יהודי בן שישים... ולכן החליטו לצעות לי גם "אקו לב". הם סיימו את הבדיקה והרופא הסתכל עלי במבט חמור סבר ואמר לי:

"אתה הרע נכנס לצ'ינתור". הייתי בהלם, ואכן עשו לי צ'ינתור לראות את כל מצרקי כלי הדם ותפקודם. לאחר הצ'ינתור הניצ אפי הפרופסור ואמר לי: "אדוני, או שאתה חותם או שאתה לא חותם, אבל אתה הרע נכנס לניתוח חירום, ניתוח מצקפיט".

כאן כבר לא הייתה לי ברירה. באידיש קוראים לזה "פורים שפיל" – מחק של פורים, הצגה של פורים. "אין לי בלאם" אני אומר לרופא. "אדוני", אומר לי הפרופסור, "אנו מסתכלים לפי התוצאות, לפי הבדיקות אתה הרע נכנס לניתוח לב". עשיתי ניתוח מצקפיט. אחרי שהתאוששתי, הניצ אפי המנתח ואמר לי: "תקשי, אתה יהודי עם זקן, אתה יהודי

אתה צריק לשכנע גם אותי. מי אמר שנה נכון מה שאתה אומר? זה לא כל כך מריו טוב, וגם לא נשמע טוב שבדיוק נתת להם טרמפ". בקיצור, לא הצלחתי לשכנע את השופט ולרקו אותי לכלא לחצי שנה.

אבל אם לפחות הייתי "זוכה" להיות בכלא שמכנים "הצ'ווארון לבן" של אנשי עסקים מלומדים שפעלו בעבירות מס ורכוש וכדומה – זה היה "חצי צרה", אבל שמו אותי עם כל הפרחחים והנבגים, אנשים ירודים, ואני כל היום שומע מינים מלעצנות שהאזן לא יכולה לשמוע. בלילה אני מתחת לשמיכה פשוט מדבר עם ה' יתברך, ואני בוכה לקדוש ברוך הוא: "ריבוננו של עולם, זה שקיבלתי גלות, בית סוהר אני מקבל באהבה", אבל למה אני צריק לשמוע את כל המינים המלעצנות הללו? למה אני צריק להיות במחיצתם של אנשים זולים כאלה? אני לא רוצה לפגוע ביראת שמים שלי, ריבוננו של עולם, תוציא אותי מכאן".

הייתי בוכה מתחת לשמיכה, ורבי שמעון בר יוחאי אומר בזהר הקדוש, שהמזמור "אשר יושבי ביתך", הרי זה לפי הא י-ב'. בכל הפסוקים יש מינה עם ו' החיבור באמצע, לדוגמה: "פותח את ידק ומסביע לכל חי רצון", "טוב ה' לכל ורחמי" וכו' חוץ מאות אחת – האות ק', שם כתוב: "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת", אומר בזהר הקדוש, אין ו' החיבור כי זה לא נ' דברים אלא זה דבר אחד: "קרוב ה'...", מי? "לכל אשר יקראוהו באמת". הייתי בוכה בדמעות שלי וצוץ בתוך ליבי: "ריבוננו של עולם, תוציא אותי מכאן".

הקדוש ברוך הוא זרק לי בלאת הברקה בראש. באחד הביקורים אמרתי לראשתי:

כאמור, אותו יהודי כל השבוע היה צופה, וכשהגיעה השבת פיטרו אותו מהעבודה, אי לכך הוא צעד אל העבודות בזוויות. בין כל אותם העבודות, הוא הניח לנקות בניין משרדים, והמציב מאד נהנה מהחריצות והנאמנות של אותו צופה.

היהודי המחין בכך שהוא מצא חן בעיני האוי, ולכן אלך אומץ, ניסח אליו ואמר לו: "אני יכול לבקש ממך בקשה? אני אבוא ביום שישי ואנקה - ואת המוצאי שבת, אבא אנא ממך אל תבקש ממני לעבוד בשבת!". והמציב האוי הסכים. היהודי היה מאושר שסוף סוף לאחר כמה חודשים שפיטרו אותו כל שבוע, הוא מצא עבודה שתאפשר לו לעמוד את השבת.

הוא צעד שם כשנה וחצי, והתחבב מאוד על כל אנשי הצוות שמאד התפעלו מהנאמנות שלו למעבידו, והוא אכן ביצע את עבודתו על הצד הטוב ביותר וניקה ביסודיות רבה. אותו יהודי הראש שהוא הניח אל המנוחה ואל הנחלה. הפרנסה מסודרת, והוא מסודר בדירה, הוא הראש שהכל מצלצל בסדר אמור, ואז מציג הנסיונות... אז מציג אותם מכשולות....

יום אחד מציג אליו בעל הבית ואומר לו: "אדוני היקר, את לא תעבוד בשבת, אני מפטר אותך!". עאל אותו היהודי: "האם קרה משהו לא טוב בשנה וחצי האחרונות? היתה איזשהי בעיה? האם לא ביצעת את העבודה כראוי?" אמר לו המנהל: "אותי לא מצוין דבר, אני פה בעל הבית, אתה הפולצ, ואתה צריך לעשות מה שאני דורש ממך!" היהודי הכה והתחנן בפניו, אך המנהל היה החלטי.

השבוע חלף צר, הניח יום שישי בונה היהודי למעביד ואומר לו: "היום הוא

חרדי, אתם מביאים 'קידוש' נכון? השבת תביא 'קידוש' לבית הכנסת קיבלת מהקדוש ברוך הוא את החיים במתנה. היית עם אוטו שריר הלב תשעים ושמונה אחוז סתימה, את חס וחלילה היית מחכה עוד יום ויומיים, שבוע שבועיים, היית חוטף דם לב ואף אחד לא היה מבין מה קרה. הקדוש ברוך הוא לא רצה לתת לך אפילו איורו לב קל, הוא פשוט הציף אותך".

סיים אותו יהודי את סיפורו ואמר למידי שיעור, חשבתי לעצמי: "ריבוננו של עולם, מה זרקת אותי עם כל הפרחחים והענבים האלה שמנבלים את הפה? את זה אני צריך לשמוע? את זה אני צריך לראות? מה קורה פה?! אבא למעשה הקדוש ברוך הוא נתן לי את החיים במתנה. אפילו לא היה לי התקף לב קל, בכדי שאני אבין שאני חולה לב, כן, קיבלתי את החיים במתנה!".

ועכשיו אביא כאן עוד שלושה סיפורים חזקים מהשכנים של הסיפור הנ"ל באותה תיקייה, ויהא רעוא שיעלה לרצון למוחינו וליבנו, שנפנים ונזכור תמיד כי כל מה דעביד רחמנא הוא לטב ולחיים ולשלם לטוב לנו ולכל ישראל.

יג) מאשפות ירים אביון

בגליון קבלת שבת מביא סיפור חזק על 'יהודי שחי בארצות הברית לפני כחמישים שנה. באותם זמנים קשה היה צד מאוד לשמור את השבת, ומי שמר את השבת - עשה זאת במסירות נפש.

יהודים רבים שהתקבלו לעבודה, ניסחו למעביד האוי ביום שישי ואמרו לו, שמחר הם לא יניחו לעבודה, כי הם רוצים לשמור שבת, והמעביד אמר להם: אתם אתם לא באים לעבוד בשבת, אל תניחו בכלל. רבים לא החזיקו מצמד...

היהודי אמר: "כמופני!" והגיש להם שתי כוסות מיט. זה מה שהיה לו בבית... האיט שאף את המצביד: "מה קרה?".

המצביד הציג את האדם שנלווה אליו ואמר: "זה השותף שלי במפעל. הוא מתעסק בקשרי לקוחות מחוץ, ואני עובד בפנים. אנו משקיעים במפעל מאוד חדשני, ואמרת לי, שאני ראיתי הרבה עובדים במהלך חיי, אך לא מצאתי עובד נאמן כמו העובד היהודי שיש לי שהוא שומר תורה ומצוות. היהודי הזה הוא האדם הנאמן ביותר מכל מי שראיתי, הוא לא מתלונן ועובד בחריצות ובנאמנות".

אמר לי השותף שלי: "היהודים הם נאמנים עד הכסף, כשהיהודי מרוח כסף, הוא מאבד את הכל..."

כשהתווכחנו בנושא הזה, אמרתי לשותף שלי: "אני מוכן להוכיח לך, שאם אתה תציע לי לעבוד בשבת, הוא לא יסכים בשום פנים ואופן. הוא יהיה מוכן להפסיד את העבודה שלו, להישאר בלי אוכל בבית - וכך זה למצן האמונה שלו, ואז נראה אם גם אל תגיד לי שהיהודי אוהב כסף ומוכן למכור את אלוהיו תמורת כסף..."

אמר לי השותף: "אתה תראה שהוא לא יחזיק מצמד יותר מחצי שנה - חצי שנה זה המקסימום, אני מבטיח לך שהרבה לפני כן הוא יפול וייעדר".

אומר המצביד: החלטנו להתערב על סכום של \$10,000. דע לך, שהיום בדיוק עברה חצי שנה מאז שביטרת אותך. המצביד הגוי פתח את תיק המנהלים, שהיו בתוכו צערת אלפי הדולרים, שאותם הוא הרוויח בהתערבות עם שותפו, ונתן אותם ליהודי בהוסיפו: "מהיום אתה לא

היום האחרון לעבודתי, ממחר אני לא מניע לעבודה".

הזהיר אותו הגוי: "לא תהיה לך פרנסה!" השיב לו היהודי: "שלא תהיה לי פרנסה; אני בשבת לא עובד! אני את הקמ"ה לא אכצים!"

היהודי ענה את העבודה, אך לא הצליח למצוא עבודה אחרת. החודש הראשון הוא אכל את החסכונות שהיו לו, החודש השני נסמך לו כל הכסף שהוא חסך, והנה מניע החודש השלישי. הוא לווה כספים, ובמקביל משיק לחפש עבודה. כך הגיע גם החודש החמישי, והוא צדיין מובטל. הוא חוזר ללוות, אך המלווה אומר לו: "הפעם זו ההלוואה האחרונה שאני נותן לך, אתה חייב לי כסף עבור שלושה חודשים, החודש הבא עליך לפרוע את חובך!".

היהודי היה אובד עצות. כשמלאה חצי שנה לפיטוריו, הוא הגיע לשבת כשלא היתה לו אפילו חלה עבור הסעודה. באין ברירה הוא הניח עליו לחם שישאר מיום חמישי, ועם הלחם הזה היה עליו לערוך את סעודת השבת.

הוא ישב עם עצמו ואמר ליוצרו: "ריבוננו של עולם! רחם עלי! אני כל כך מוסר נפש למצן השבת, והנה הצעתי לרדע של שבת; אנא עזור לי שלא אשבר! עזור לי שלא אפול!".

במוצאי השבת, לפתע הוא שומע דפיקות על דלת ביתו. הוא פותח את הדלת ורואה מולו את המצביד הגוי ותיק מנהלים בידו. הוא הגיע עם עוד מישהו, שנראה אדם עשיר. המצביד שאף: "אפשר לשבת?"

חוזר אלינו כמנקה, אלא כמנהל במפעל שלי!"

היהודי הנה הפק לאחד האמירים האדולפיס, שהחזיקו תורה ודאולה בעט ישראל. הוא אמר: "ריבוננו של עולם, אני חשתי לצמח: מה אתה רוצה ממני?! אני יושב חצי שנה בבית, ולא מוצא עבודה, לא מוצא פרנסה - ולא הבנתי, שהמכשול הזה הוא כדי שהקב"ה יתן לי את מטרת המנהל. הוא לא רצה לתת לי מטרה של מנקה בלבד. את מה שהיה נראה לי ככישלון, את מה שראיתי אותו כקושי - התברר שטעם הוא היה רצון השם כדי שדרכו אזכה לצלחות לאותו הר עבודה. מפה למדים אנו, שדברים הנראים לנו כמכשולות ושיבושים בדרך, מהווים מדרגיה שבאמצעותה יכולים אנו לצלחות ולהתעלות.

מי זוכה לצלחות בהר ה' מי שמבין שטעם מה שנראה לו כמכשולות בעבודת השם, כמפריעים, כתקלות - אין אלו תקלות; אלה הן פשוט הסלעים, שעליהם עומדים לרצות קט כדי להמשיך לטפס הגאון כלפי מאלה.

יד) נותר בעירום וחוסר כל קאי במצב האוקיינוס, וכאיילו לא די בכך אדי גם הבודקא שבנה לעצמו עלתה באש

היה היה יהודי צעיר גדול, שתחביבו היה 'טיולי מיס...' תדיר היה עורב טיולים מרהיבים על פני ימים ונהרות בתבל. הוא רכש לצורך כך 'יאכטה' הדורה, והתענג לצאת לשיט בסירתו המשוכללת, בדרכו היה עוצר לפעמים באחד האיים שבים ומטייל בו להנאתו.

בהיותו שיט מאלה לא חש להרחיק טעם לאיים נדחים, מאחר שהיאכטה שממדה לרשותו היתה מתוחזקת ומאובזרת היטב,

ככל דמר שאולי יצטרך הצעיר ההפלאותיו ההרפתקניות - אפילו סט בעדים הדורים להחלפה היה בה מן המוכן, למקרה שיתרטבו בעדי האביר המים השופים.

אק לא לצולט חוסן; באחת ההפלאות הוטחה היכטה הפתאומיות אל סלע קשה ונסברה לרסיסים. בקושי ניצל היהודי כשקפץ מתוכה אל המים ברצף האחרון! הואיל והיה שחיין מומחה חתר בשחייתו כדי להגיע לחוף מבטחים, צד שמצא את עצמו על אי בודד ומרוחק.

בהגיעו שמה, היו בעדיו ספואים מיס; בעדי ההחלפה כבר לא היו צמו, לאחר שמכל תכולת סירתו המפוארת לא נותר זכר. הוא מצא את עצמו צעיר ומחוסר כל, כלו רטוב ורוצד מקור. פחד ואימה אחלוהו כשהסתכל בשמנון הגדול שבסביבותיו, ובהביטו נכחו הבין לאילו צרה גדולה נקלע - ככל הנראה יצטרך לבלות על האי הקטן ימים רבים, בהיותו במקום נידח, המרוחק מנתיה השיט הימי, ושם ספינה אינה אמורה להפליג לכוון זה.

בליט ברירה נאלץ הצעיר המצודן להרגיל את עצמו לחיים החדשים והמבודדים שנכפו עליו. הוא הקים לעצמו 'ביתה' (בודקה) רצוצה מצנפי העצים שבמקום וניזון מצמחים שונים שברחבי האי, ומן הדגים שהצליח ללדוש מן המים...

כשהתבונן במצבו האומלל, נלכד בטייליו הנצימים באיים השונים, כשמחוצו הוא היה נראה בהם בערך באותו מצב, כשרק בעדיו לאפול; אק מה שונה המצב צתה, לחק לעצמו במרירות - הטיילים הנפלאים ההם המתינה לו היכטה היוקרתית למרצות האי, וככל צת שחפץ

תוק כדי בכיותיו, שמע לפתע קול אדם המתקרה לצער כוון האש וקורא בקול: "מי כאן צריק עצרה? היכן האדם הזקוק להצלה?" מיד הופיע מ'ודענו בפני מצילו, והלה הצלהו אל ספינתו ופתח בפניו את הדק חזרה לביתו ולעשרו הדולף!

ביושבו בספינה האאלת, אל הצעיר הנצול את רב החולף וצוריו, מדוע בכלל כיוונו את דרכם אל אותו אי בודד ועזוב, אלץ ספינה אינה מתקרבת אליו.

צנה לו רב החולף: "אתה הרי הדלקת שם אל לסימן מצוקה, ואנו עברנו פה לא הרחק, וכשראינו את המדורה שהדלקת הבנו משישו נתון הצרה ולקוק להצלה..."

דווקא אותה מכה קשה ואנושה שהשירה אותו ללא כלום בשם ובקור ושרפה את בקתתו האש, היא זו שהביאה את הצלתו ואת ישועתו. כד"א: "ממכה עצמה מתקן רטיה!" (סליחות לפני קמא, ד"ה ישראל צמק תחנה צורכים וכו')

ומסיק עלה המספר: מדוע נצרכת, גביר נכבד, לעבור את כל זאת?

כדי ללמד לקח טוב ולהשכילך מוסר חזק, שכל העושר והגדולה הללו אינם שלך! עדין אינך מלך העולם כפי שהרגשת תמיד... הכל רק 'מושיאל' בידך במתנת חיים מן השמים, כדי להשתמש בו לטובה, להעלות נחת רוח לקונך, ולהקנותך את מדת ההשתוות! שתוכל להסתובב ברחבי האי השומם באותה תחושת בטחון, בין כשהיכטה חונה במיטבה וממתינה להוד מעלתו עם כל עשרו הגדול, ובין כשעולמך חרב בעדך ונותרת ללא פיסת בגד לעורך, כי בין כך ובין כך, הנך תלוי תמיד, בכל עת, אך ורק במי שאמר והיה העולם בלבד!

היה תכף חוזר אליה, ושב כמו מלך לטירתו ולטרקלינו המפואר! ואלו אתה אין לו מכל עשרו הדולף ולא כלום והריהו ככלאו באי נידח ומתהלך בו כארי בסואר...

כך חלפו להם הימים ללא שמשאנה שם אפשרות חיילו. והנה ביום חורפי אחד צנחה הטמפרטורה עד מאד; קור מקפיא ונורא החל חודר לעצמותיו של הצעיר המסכן. לא היתה לו שום דרך לחמם את גופו - לא בהכדי חמים, וכמוהו שלא בהסקה הנצימה שהיה רצף אליה בארמון; אפילו מפני חום קטן לא ניתן היה להשיג במרחק הקפוא... הצטנף לו אפוא המסכן הפונה שבתוכי בקתת הצף וכולו רוצר מקור.

פתאום ניתק ארצה שם לעצמות. סופות עצות החלו להשתולל, ברקים הבזיקו ורעמים התעברו בקול רעש אימים! ולפתע הכה ברק בבקתתו. בבת אחת ניצתה האש בעצים, ותוק דקות ספורות היתה הבקתה כולה למאכלת אל המדורת ענק שעלמה להבות השמימה.

הוא נשאר צומד כך, רטוב עד לשד עצמותיו וחשוף לשם הכבד ולקור המקפיא, כולו מ'ואש ומדובדב עד צמקי נשמתו!

הוא נצמד מאחורי אחד העצים, והחל בוכה ומת'יפח לפני קונו:

"רבנו של צולט! עד היכן מ'צת מדת הסבל והיסורים? הסבלתני בבת אחת, מאצרא רמא לבירא צמיקתא! ולא די שנושלתי מכל משפחתי ורכושי, הרי שם את קורת השם שהיתה לי כאן לכל הפחות לראשי - שם זאת לקחת ממני! השלכת אותי אל מצמקי תהום רבה, בלא כלום מנע!!!"

טו) ברכה טובה היא או קללה?

והגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליטי"א מביא בגליון טיב הקהילה -

הביתו של אחד מן הצעירים הדולמים שבני יורק רבתי התכווננו במרץ לקראת נישואי הבת הכלה המהוללה, שבוע שלפני החתונה הוציא האביר מחשבון הבנק שלו סך נאה של עשר אלף דולר במלואו, וקצת [קצת] והצניקת השמחה לאתרו האבירה המחוננת לצורך קנייתיה שצרכיה לצרוק, במאבואי כבוד ובתכשיטים יקרים לקראת החתונה הדולמה, כמנהג הצלילי בתיים חשובים דשם...

הזדללה אפוא המחוננת ופנתה לצמצמה יום מיוחד לצרכי קניות [סצף] בחנויות הצנן של 'מנהטן', שם מרוכזים בתי מסחר רבים לצרכי כל הקניות יחדיו.

ויהי בדרכה ברחובות הצנן שבמנהטן כשחיפשה בתיקה את הארנק המנופח בעשרת האלפים נחרדה לאלמות פתאום כי היף איננו, לא ארנק, ולא דולרים, כלום! היא הבינה מיד שכנראה נאבד הארנק או נאנה, ושפאתם שדרות הוואי אדם בעיר שרובה עכו"ם כמנהטן אין כמעט סיכוי לצמצא אבדות, ובוודאי שלא להשיב אגרות...

הלב שבור וכואב חזרה אט הכלה לביתה בידיים ריקות, וכבת ישראל כשרה תפסה באומנות אבותיה ואימהותיה, נטלה לידה את ספר התהלים, התיושבה על כורסתה, ומשק החלה להתרפק על מזמוריו של נעים זמירות ישראל צ"ה נפרץ סכר דמעותיה, בעומדה לקראת היום הסדוף של נישואי ביתה אהובתה והצמדת בית נאמן בישראל לדורות.

היא בכתה בדמעות שליש בהתחנן נפשה לפני קונה על השבת האבדה והצניקה ואל הצלחת יום הנישואין ובנין הבית כראוי וכיאות בדת של תורה, ולהתקבל ברצוא לפני מלך יושב ומלוך כל היוונים בישראל.

והנה בעודה מרטיבה את דפי התהלים יל האהוב בדמעות רותחות, מצלצל הטלפון בבית, ומצער לקו מספר האיש שנה אתה בהתהלכו בסמוך לאחת מחנויות הפאר של מנהטן מצא ארנק תפוח, ואל פי הפרטים שבתעודת הנהגות הצליח לאתר את מספר הטלפון של בעלת הארנק, והנה הוא בידו להשיבו עם כל הכספים והמסמכים שבתוכו בשלימות!

המחוננת התרששה מאוד מכך שתפלתה נצנתה, כנודע קרבת השכינה הקדושה ודבקתה עם הצלילי השמחה, והודתה להשייית בכל לה. ואף האיש המוצא הישר והנאמן שהחזיר האבדה בשלמותה הציעה שכה, תשלום נאה על נאמנותו ויושרו.

אולם האיש סרה לקבל אף לא דולר אחד, באומרו שברוק ה' כסף לא חסר לו, ואינו צריך לדולרים כלל... רק הוסיף שאימו היתה אומרת תמיד שברכה טובה מן אדם טוב שווה יותר מכסף ונהי! לביק, סייט האיש, בהיות אתה לביק פתוח ונכון בשמחת השבת האבדה, ברכני נא בברכה טובה! המחוננת הנרששת נצנתה בחפץ לה, והרציפה על ראשו ברכות טובות לרוב, שימלא ה' כל משאלות לבבו לטובה, והוסיפה לברכו עוד כהנה וכהנה מצומקא דליבא, ושם כפלה את הודאתה לו, וסיימו את שיחתם בברכה.

כצבור כמה שעות נתקף לפתע האיש ככאבי בטן עזים ומשונים, הוא התפתל

וקרסו מנדלי הצנך, בהותירם אחריהם דם ואש ותמרות צפן של אפסי הרואים ופצוצים, ואת כבודה של אמריקה רמוס צד צפר.

כשמצ האיש כואב הבטן על האסון הנורא, תפס פתאום את אדף הנס הצצום שנצפה צימו, כאיש צסקים אדוף היו משרדיו ממוקמים באחת הקומות הגבוהות שבמנדלי התאומים, שם היה אמור להימצא באתה שעה ולנהל את צסקיו המסוצפים כמו בכל יום... או אל תפס האיש למפרע צד כמה היתה לו 'ברכה טובה' וישרה, שפגזות אותם כאפי בטן שתקפוהו ניצוף ממות לחיים. והיותר בלא היה, שכצבור שעה קלה לאחר האסון שבמהבטן חלפו כל כאפי הבטן למארי ונצמחו כלצומת שבאו! וצא האיש משחה על חייו שנתנו לו לשלף, וראה בחוש צד כמה צדקה אימו החכמה, שברכה טובה הבוקצת מלה איש טוב שווה שבין ותקילין!

ומסיק עלה הגה"צ ר"ג רבינוביץ שללמד על הכלל כולו יצא, להעריך אל נכון את פרשת זאת הברכה שמברכים ישראל איש את רעהו באהבה, ושלא לזלזל חלילה בשום ברכה שמתברכים מפי ישראל, רק לקבלה ברצון ובעניית 'אמן' מקרב לב. ובודאי פשיטא באמונת ברכת הצדיקים בכל לב, כענין "זאת הברכה אשר בך משה איש האלקים את בני ישראל" אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, כמ"ש בפ"ב דראש השנה (כה:): "ויזבעל דוורו כמסה דוורו, דון דוורו כלהרן דוורו, יפתח דוורו כשמואל דוורו", ואין לך אלא שופט שבימך.

גם אם אין רואים בקיום הברכה תיכף ומיד, ואולי אף נראה שלא רק שלא התקיימה הברכה אלא הביאה את ההיפך הגמור... – הרי לפעמים מתגלה אחר כך עד כמה היה באותה ברכה ובהתקיימותה ההפוכה, הצלה וישועה גדולה,

מייסורים ואנח מכאבים, ובלבו פנימה חשב: נו, אינו ברכה הצניקה לי אותה אמרת... והיא עוד הוסיפה לאמר עלו ברכה טובה... טיחק במירות.

הכאבים הלכו ותקפו והאיש נלקק בדחיפות לטפוף רפואי, הוא התקשר למספר רופאים הנסיון לקבוצ תור דחוף לרופא 'אסטרו', אך כולט היו צמוסים בלוח זמנים צפוף, התור המהיר ביותר שהצליח להסדיר אצל אחד הרופאים היה למחרת אחר הצהריים.

האיש ספף מאוד מכאביו, ביקש והפציר אט ניתן בכל זאת להקדים את התור מחמת סבלו הקשה, הוא אף הציצ תשלום בעד הקדמת התור, אך לדאבון לבו ופטנו... הוא נצנה פשליה, אין שום אפשרות להקדים לך את התור! – פסק הדוקטור בתחרות.

שוב התמלא האיש מירות לב, הנה לך 'ברכה טובה'... שזכיתי לה הבוקר, ברכה שנהפכה לי כנראה אליהם הברכה...

למחרת הבוקר חש האיש רצ ביותר, הכאבים החזקים לא הרפו ממנו, וברוב צער וייסוריו נאלץ להישאר ספון בביתו שוכה על מיטתו, בהמתנה חסרת סבלנות לתורו אצל האסטרו המומחה לאחר הצהריים, כשליבו מלא אכזבה מתוצאת הברכה/קללה שקיבל זה אתמול.

לפתע בפתאומיות, נצצרה כל אמריקה הגדולה והצניקת בחד נורא משתאה בתדהמה, לנכח התפוצצות 'מנדלי התאומים' הצנקיים על ידי טייסים טרוויסטים שחדרו צמ מלוסייה המלאים נוסעים ומטעני דלק אל תוך המנדליים.

היה זה היום השחור הגדול ביותר של ארצות הברית, שבמחצית השעה התמוססו

על מיטתו, ולהציל את חייו מן התופת הנורא, לטובה ולברכה.

מה נשתנה פסח מצרים מפסח דורות, ומה ה'גליק' הגדול בזה

שטעוון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה - שנאמר תשמרו להקריב לי במועדו, ולהלן הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר. מה להלן טעוון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה - אף כאן טעוון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה.

אלא שההבדל בין פסח מצרים לפסח דורות הוא כמ"ש שם במשנה, מה בין פסח מצרים לפסח דורות? פסח מצרים מקחו בעשור, מה שאינו כן בפסח דורות, וא"כ לכאורה היה רש"י צריך לכתוב זאת לעיל על הפסוק דָּבְרוּ אֵלַי כָּל עַדְתְּ יִשְׂרָאֵל לְאֹמֶר בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אֵישׁ לְבֵיתוֹ אֶבֶת עֶשֶׂה לְבֵיתוֹ אֲשֶׁר לְבֵיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם כָּתוּב בְּעֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ - דברו היום בראש חודש שיקחוהו בעשור לחודש: **הזה** -פסח מצרים מקחו בעשור, ולא פסח דורות, וכאן היה צריך לשאול מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות.

יח מה כל הרעש מעשיית הקנין לפני הביקור?

וביותר צריך להבין מה הריווח הגדול ותוספת המעלה שהוסיפו בפסח מצרים לקנותה בארבעה ימים מוקדם יותר אשר בלעדה עדיין לא היו ראויים ליגאל ורק בזכות שינוי זה לטובה הם נהיו ראויים להיגאל, שהרי כפי שנתבאר מצוות ביקור ד' ימים נוהג גם בפסח דורות, ואף גם מפשטות סוגיית הגמ' והמשנה עולה שגם בפסח דורות יש לעשות מעשה קנין והוא הוא המיני על הפסח שזה קנין חלק בקרבן וכמאמר הכתות ויקחו להם, ולקח הוא ושכנו, שזה נוהג גם בפסח דורות, וכל ההבדל הוא רק שבפסח דורות היה די בכך שעשה הקנין לפני שחיטתו ב"ד, וזאת בתנאי שביקרו את השה בד' הימים, ואילו בפסח מצרים נצטוו לעשות את הקנין כבר בעשור לחודש, ולכאורה אינו מובן מה הזכות הגדולה בכך אחר אשר דם המילה, דם הפסח, הביקור ד' ימים,

כדוגמת טיב מעשה דן שמתוך המכה עצמה שנחתה על האדם בפתאום בכאבי בטן חזקים, משם עלתה ישועת הצלתו, להותירו לטובה שוכב

טז מפני מה הקדים לקיחתו לשחיטתו ד' ימים?

א' בפרשתן ברש"י בד"ה **למשמרת**, מפני מה הקדים לקיחתו לשחיטתו ארבעה ימים מה שלא צוה כן בפסח דורות, היה ר' מתיא בן חרש אומר הרי הוא אומר ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דודים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר ואת ערום ועריה, ונתן להם שתי מצות דם פסח ודם מילה, והנה לא פירש לנו עדיין האיך מתורץ הקושיא מפני מה הקדים לקיחתו לשחיטתו ארבעה ימים שהרי גם ללא הקדמה זו היה כבר בידם מצוות פסח ומילה, אבל נראה שהכוונה שהיות שבשנה זו היה צריך לזכויות מיוחדות שבזכותם יגאלו לכן בשונה מפסח דורות הוסיף לצוות להקדים לקיחתו בד' ימים.

והנה לכאורה אינו מובן למה כתב רש"י דבר זה בכאן, מה שמביא הרבה לומדים לטעות כמו שאני עצמי טעיתי רבות בשנים שהשינוי בדין פסח מצרים הוא בחיוב הביקור ממומים ד' ימים שבה עסקינן בפסוק זה וכמו שכתב רש"י לפני זה- והיה לכם למשמרת - זה לשון בקור שטעוון בקור ממום ארבעה ימים קודם שחיטה,

יז גם פסח דורות טעוון ביקור ד' ימים!

ובאמת אינו נכון שכן דבר פשוט הוא בגמ' שדין הביקור נוהג גם בפסח דורות ואף גם קרבנות התמיד ממנה נלמד שצריך ביקור ד' ימים ולשם כך היה לשכה מיוחדת בבית המקדש שבה היו טלאים מבוקרים לקרבן התמיד, דהכי א"ל בפסחים דף צו ע"א, אלא מעתה והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה, הכי נמי: זה טעוון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה, ואין אחר טעוון ביקור? והתניא, בן בג בג אומר: מניין לתמיד

באמירת סליחות ארבעה ימים לפני ראש השנה, שכן בראש השנה נאמר: "ועשיתם עולה", כלומר שהאדם יעשה עצמו בראש השנה כקרבן ויבקר את מומיו הרוחניים ארבעה ימים לפני ראש השנה על מנת לתקן אותם, ומהכא ילפינן לה ממה שציוותה תורתנו הק' לבקר הפסח ד' ימים,

ולזה ציוותה התוה"ק על לקיחתו בעשור שכן לבקר המומים של הזולת אין זה זכות כלל וגם אין זה טורח כלל להתעסק בזה, ולכן כאשר רצה הקב"ה לזכות את עמו שיטריחו עצמם על דבר המצוה לבקר המומים, ושיהיה להם בזה זכות, ציווה תחילה לקנות השנה שיהיה שלהם, ומעתה במומים שלהם הם מתעסקים, ואותה הם מבקשים לתקן, ואזי זה בוודאי צריך טורח גדול ויגיעה עצומה, למצוא את מומי עצמו במטרה לתקנם, וזה בוודאי זכות גדול שבזכותה הם ראויים להיגאל.

כא דרך כל איש ישר בעיניו

שכן כל דרך איש ישר בעיניו, ואפילו הרשע הסאדיסט האכזרי ביותר משוכנע אצל עצמו בִּצְדָקָת דרכו. וכמו שראיתי שפעם עשו מחקר בבתי כלא בארה"ב מקום אשר שם נמצאים הפושעים הסאדיסטים האכזרים ביותר, אשר רצחו בדם קר תינוקות ברוב אכזריות ה"ק, ותישאלו אותם אם הם מרגישים תחושות אשמה על מעשיהם, והנה למרבה ההפתעה התברר שאף אחד אינו מרגיש שהוא לא בסדר, כ"א והסיפור ההזוי שהוא בנה לעצמו למה הוא כן בסדר.

פוק חזי מפרשתן כמו שכבר כתבתי למעלה בפירוש הרמב"ן בפסוק ראו כי רעה נגד פניכם שפי' לאו כי אותה - רעה - שאתם מצקקים לעשות, שיש זדענתכם לזרות, היא תשוב נגד פניכם, אשר פירושו הוא שהרעה היא מזימתם לברוח לצמיתות ממזרים, ולכאורה הוא תמוה מאוד, שכן כיצד יעלה על הדעת לקרוא לזה 'רעה' וכי קנין כספו הם? הלוא בכוח הזרוע הוא השתלט עליהם לרדות במ ולהורגם נפש עם כל הסבל צרות יגון ואנחה, וא"כ אפילו לדעתו איזה רעה הם

והקנין לפני השחיטה כל אלו עדיין לא היה בהם כדי שיהיו ראויים להיגאל, ורק זה שעשו הקנין כבר בעשור לחודש היא שעמדה להם,

יט השכר הוא רק על מה שאדם עושה בעצמו

והשבתי לפרש עפ"י מה שמסתבר שבמשך הדורות הרי שרוב ישראל שדרו בריחוק מקום לא עשו הביקור בעצמם שהרי לא מסתבר שהקדימו לבוא בארבעה ימים בכדי לעשות הביקור, אלא מסתבר וכמדומני שזה גם משמע בחז"ל שמוכרי הבהמות שבירושלים הם עשו הביקור, ולזה מכין רש"י בלשונו הזהב, ולא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו, ולזה ציוה השי"ת שייקח כ"א את שיו מבעשור ויביאנו אל ביתו וממילא יצא שהוא יעשה את מצוות הביקור בעצמו בידיו, וזה עולה יפה עם סיום דברי מכילתא זו שהביא רש"י דהכי מסיים לה, במכילתא דרבי ישמעאל נבא - מסכתא דפסחא פרשה ה, לכך הקדים הכתוב לקיחתו של פסח לשחיטתו ד' ימים שאין נוטלין שזכר ללא על ידי מעשה, והיינו ע"י שעושיין המעשה בעצמם, ולא שלוקחין שה שאחר עשה בה את מעשה מצוות הביקור.

אולם כד נתבונן נראה שעדיין לא מובן לגמרי הצורך לקנות בעשור, דאי משום הא, הא היה יכול לצוות בפירוש שבשנה זו מוטל על כל אחד מישראל לעשות הביקור בעצמו והוא כמצוה שבגופו אשר אי אפשר לעשותה ע"י שליח, בשונה מבפסח דורות שם הביקור הוא דין בקרבן שיהא מבוקר בין אם ע"י המקריב בין ע"י כל אדם אחר, ולא היה צריך בשביל זה לצוות שכל אחד יקנה השנה בעשור מתוך תקוה שע"י זה ממילא יעשה כ"א הביקור בעצמו.

כו אימתי נחשב הביקור ממומים לזכות?

ונראה לומר בדרך העבודה, שהרי ידוע כי עיקר הלימוד מביקור המומים הוא לבקר לבדוק ולנקות את האדם המקריב מכל מום סיג ופגם, וכדאי בפוסקים לבאר המנהג של בני אשכנז שמתחילים

וילך הבעל אליו, והרה דיבר איתו באריכות במתק לשונו בצנין אדף כוח השלטת והמצביח על מידותיו, כשהוא שולח בדבריו מאחרי חז"ל ורעיונות נפלאים, ומצוי מרובין מחכמתו, סיפורים חזקים ונפלאים, והבעל מקשיב ברוב צנין, אולם לאחר שלושה שעות שהרה מדבר איתו, מתנצל הבעל ואומר שזר לו לאכזב את הרה, אולם לצדדו לא נראה לו שיש סיכוי שיצא משהו מכף הדיבורים האלה, האלו, שכן כל זאת הוא וצדדו כהנה וכהנה הוא כבר אמר וסימן ושיש עוד אין מספר לאתו זה מכבר אולם ללא הוציא...

כב) מי הוא שקרן?

משל נאה משלו הקדמונים בזה:

יהודי הלך לו בדרכו ביצרות פולין ובידו סכום כסף, ורכוש.

התנפל עליו שודד עם אקדח בידו: תן את הכסף!

היהודי הנה בטבעו היה טיבור גדול, בעל כח רב, אבל מה יצאה מול הנשק? אין ברירה. נתן את הכסף.

ואז אמר היהודי לשודד: אני מבקש לך, תצעה צימי טובה גדולה. כיון שהכסף לא שלי, כאשר אבוא לבעל הבית ואספר לו שגנבו לי, הוא לא יאמין.

אז מה אתה רוצה? - לצע השודד.

תצעה לי טובה. יש לך אקדח, תירה על החליפה שלי, כדי שבעל הבית יראה שבאמת ירו. היהודי הוריד מיד את החליפה והניח. והוא האו, יורה.

תהיה ברוך, האם אפשר גם פה למצאה, תצעה לי טובה עוד כדור נוסף גם בחלק

עושים באמת גם אם יתאמת חששו שרוצים הם לברוח ממנו, על אף אשר בוודאי הוא יעשה כל טעדי שבעולם בכדי שזה לא יקרה, מ"מ כיצד יעלה על הדעת להאשימם שהם רוצים בזאת לעשות 'רעה'?

הן אמת שזה לא קשה שכן כל דרך איש ישר בעיניו, והוא מוצא כל מיני הסברים שונים ומשונים להכשיר מעשיו, ובוודאי גם פרעה היה משוכנע בצידקת דרכו, עד אשר היה פשוט אצלו שאם ינסו היהודים הנאנקים תחתיו לברוח הימנו ולהציל נפשם, הרי זה דבר רע.

כב) כדאי לך לוותר

ושמעתי מאאמור"ר שליט"א שפעם היה מחלוקת בין שני אנשים, אשר למהלך יצאה, כאשר שתי הצדדים איבדו כל כבודם ושלטתם על עצמם וצד טובה הלהבות, עד אשר יום אחד תפס אחד הניצים את התמונה המכוערת של המחלוקת, ונתעורר מאוד על הדבר, שחייבים לצעות קץ וסוף למחלוקת הזו, ובכן הוא ניסח ליריבו וידבר אל ליבו לשכנעו כי היות וכה מאוסה המחלוקת אל אנא ונא תתעלה על מידותיך והיה מצביח על המידות.

וכדבר הנה שמעתי מצעה הבית אחד אשר השלטת בה עלה על שירטון, עד שכל הבית היה נתון בסכנת קיום רח"ל, וכף ניסיונות העסקנים והמומחים עלו בתוהו, עץ אשר יום אחד בא מאן דהוא אל הבעל כשכפיו המלצה חמה על איזה רב נכבד אשר ידיו רב לו ומלאות בהצלחות בתיקים מסובכים ביותר אשר רבים וטובים כבר הרימו ידיהם בייאוש והוא כן הצליח בס"ד להציל את הבית, וישנן את הבעל, שכדאי לו לנסות לילך אליו אולי יש תקוה טובה להציל את הבית מחורבן ומאס המחלוקת.

הצ'ליון של החליפה, כדי שבצ'ל הית
יאמין לי ש'נאבקתי עם השודד אמ יראה
שבצ'די מחוררים מרוב כדורים "אין לי,
נאמרו לי הכדורים" - התנצ'ל השודד.

אין לך? אמ כן תן לי בחזרה את הכס'ל!
מיהר ו'כיבד' אותו במכות רצח נאמנות.
שבר לו ידיים ור'א'ים, חט'ף את הכס'ף
ופרח צ'צק השודד המוכה: יהודי שקרן,
רמא'! היהודים הרמא'ים...
אתם מבי'נים, הוא הרמא'ים...

עד כאן המעשה היפה כפי שסיפרה הרב ראובן
קרלנשטיין זצ"ל כפי ששמעה מהרב יעקב לנדא
זצ"ל.

כדו עליך לחרוץ שקיעות בעצמך, ולא
לחתוך את הבליטות של חברך

מסופר על הרה"ק ר' דוד לצ'לוב'צ'ר
זי"ע, שצ'עה את דרכו באחת השנים בצ'רוב
חז' הפסח אל צ'בר בית רבו הרה"ק הרבי
רבי אלימלך זי"ע בליני'צ'נסק,
כשבאמתחתו היה שמור צ'מו גביע מכוהד
להביאו כמנחה לרבו הקדוש. בהיותו בל'ב
יצר איבד את דרכו ולא ידע אנה יפנה,
מכיוון שכל נצ'מד הרר"ד והחל ל'מכות
אל בוראו בדמעות של'יש בהקשה ש'חלצו
מן המי'צר, לא צ'ברו כמה ר'א'ים והנה
פ'עש הרר"ד ל'זקן אחד אשר הדריכו את
הדרך י'לב בה ל'צ'את מן ס'בך היצר אל
צ'בר ליני'צ'נסק. כאשר ה'יצו אל אמ
הדרך, בטרם נפרדו לש'לום נצ'נה הזקן
ואמר לרר"ד שני דברים מן הראוי ל'אדם
ל'זכור תמיד, ואלו הם:

א. כאשר רוצים לחבר שני צ'צים אחד
לחברו, ובאחד מהם יש 'בליטה' הבולטת
אל מחוץ ל'קרב, הצ'צה היצוצ'ה לחורר
'שקיעה' בקרב השני, וכך יוכלו להתחבר
שני הצ'צים אחד אל אחד והיו ל'אחדים,

ובא לרמז ל'כל אחד באשר הוא
שכשברצ'ונו להתחבר עם ידידיו וחבריו
באהבה, אלוהו, שלום ורצות, צ'צתו
שיצ'עה שקיעה בצ'צמו, ויותר מש'לו ל'צ'ורק
רצהו, ולא יחפש ל'יצ'וט את הבליטה
שאצ'ל רצהו... וצ"י כק י'כו ל'אחדות
השלימה והראויה.

ב. תחת אשר תצ'מוד ותפ'פע במצ'סי
רצ'ק, ב'דוק וחקור במצ'סי צ'צמך, ואל
תצ'א 'דברים הרבה' שצ'ליק ל'תקנ'ט,
וממילא כבר י'חשב רצ'ק ל'צ'דיק אמור
בצ'יני'ק. מיד אחר הדברים האלה פ'רח לו
האיש, ונתברר כי הנה הוא אליהו ל'כור
ל'טוב.

כה אם אדם מצליח במלאכתו, מדוע
יחליפנה ?

ועל יסוד זה אשר כל דרך איש ישר בעיניו, ואינו
מעלה על דעתו כלל שהוא הולך בדרך לא טובה
מספר הגר"י גלינסקי זצ"ל-

מקצ'צות שונים היו ליהודי הצ'יירה.
האחד חייט והאחד סנדל'ר, האחד נפח
והאחד פחה. אמ מקומו של ה'ט'ב לא
נפקד. יהודי טוב היה, השכים לבית
המד'ש שחרית וצ'רבית, אבל פ'רנסה לו
פ'רנסה.

קמה משפחה בבוקר והדירה פרוצה, הכל
מרוקן. בשברון לב צ'לה הנ'ט'ג לבית
הכנסת ל'תפילה ומצ'א את ה'ט'ג. לא היה
ט'עם להתנפ'ל צ'ליו, צ'ושה הוא את
מ'אכתו. הכל יד'עו זאת, אמ הרב. ניסה
ל'רמוז, ל'הוכיח, ואין אל מ' ל'דבר.

בוקר אחד צ'לה יהודי בשברון לב. אמר:
"רבי, היום יום של'יש, יום ש'כפ'ל בו כי
טוב, הרב אמר שהוא יום של מל'י"

"אכן" אישר הרב. "והלינה נפ'רץ ביתי
והכל נ'ט'ג!"

נאנח הרב: "אכן, המלך האיר היליה פניו, אבא לטנב"...

החליט הרב לשים לנה סוף. אין כוחו אלא פשו. המתין עד ליום הכיפורים, וכיוון את הדרשה שלפני "כל נדרי" הציקרה לטנב שבא לבוש וצטור בטלית. הנכיר שצבירות שבין האדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר, והרציש את הלמבות בדברי הרי"ף שאם אינו מרצה את חברו אין נמחלים טט הצוונות שבין אדם למקום. ובתפילת נציילה מושט הדטש על "למען נחדל מצושק ידיו", ודור המבול עט כל השחתתט לא נחתט לזר דיןט אלא על הטלף-

לא יאומן: "אז על מה התפללת בכלו כוונה?"

כמה שמח שהדברים פצלו! כלו תפילה, ככאלו דמעות, לא התפלל איש. הטנב הת"סח, כתפיו רטטו, צניו אדמו, ממש: "ואני תפילה", כל מהותו צמידה לפני ה'! את, "לה נשבר ונדכה, אלוקים לא תגלה!"

מאזאי היום הקדוש, כשאם להתברך מפי הרב, האיר לו פניו בדברי הכתוב: "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ויין, כי כבר רצה האלוקים את מצויקי!"

"אמן ואמן!" ענה הלה בדפקות.

נו, מהיום ואילך חסל סדר טניבות בעיירה, הא?!"

נרצע הטנב: למה יאמר הרב כן?" למה יקללו, וכרית מטה לחמו..."

תמה הרב: "כלום לא חזרת בתשובה, החלטת לשנות מקצוע?"

"אם אדם מצליח במלאכתו, מדוע יחליפנה", תמה הטנב כנצדו.

לא יאומן: "אז על מה התפללת בכלו כוונה? האם התפללת שהקדוש ברוך הוא יצליח בעבירה?!"

"לא, טיפס אינני", ענה. "אבל התפללתי מצומק הלה: רבנו של צולט, הרי כטט שמלונותיו של אדם קצובים לו, כק חסרונותיו קצובים לו. היום אתה כותב וחותט, כמה ירויחו וכמה יפסידו. ואיק יפסידו, מי בויט ומי באש, מי באבידה ומי בטניבה -

אין לי אלא בקשה אחת, אנא ממך, הענה לה: כל מי שאתה לזר עליו שיטנב ממנו הטנה, שיהא זנה על ידיו..."

מה רוצים ממנו אפוא. כטט שלא כוצטיט על הרופא על שהוציא אל הפועל את ה"מי בקצו ומי לא בקצו", כק אין לכצוט עליו כשיוציא אל הפועל את ה"מי יצני ומי יטפל"...

כו) איך מטפלים בחור שבין יהודי לחברו

ושמעתי מהרה"צ ר' משה מיזליש שליט"א מעיר הבירה לונדון יצ"ו ווארט יפה אשר הוא שמע על דין הברייתא בהלכות בדיקת חמץ שנפסק בשולחן ערוך או"ח סימן תלג חור טזין יהודי לחבירו, כל אחד צודק עד מקום שידו מגעת שבא ללמדנו איזהו דרך ישרה אם ח"י קורה שגבה טורה אשר פוער חור בין יהודי לחברו, אזי אל תחפש את האשמה אצל זולתך, ואל תסתכל ותחפור במה הוא התנהג אליך שלא כשורה, ואל תנסה לתקן המחלוקת דרך השני, שתצפה ממנו שהוא יתקן את עצמו, אלא על כל אחד לבדוק רק עד מקום שידו מגעת, כלומר מה חלקי וידי במעל, ותחפש רק את העוולות אשר אתה עשית, ותתקן את עצמך, ע"כ שמעתי ושפתיים ישק.

כזו ואיך מטפלים עם מה שנשאר?

והשבת לי הוסיף ולפרש בדרך זה גם את המשך הדין הנאמר שם והשאר מבטל בליבו, שבא לרמוז שגם אם אחר שבדקת עד מקום שידך מגעת, ותיקנת את עצמך, עדיין נשאר חור שאינה יוצאה מתחת ירך והוא ברור בוודאי שהוא שייך לצד של השני, אזי העצה לזה היא שתבטלה ע"י שתיתן בליבך אהבה רבה אליו, עד אשר כמים הפנים לפנים ישפיע זה על השני עד אשר יתהפך לבבו גם הוא לאהוב אותך,

וכמו שצנה הרה"ק בעצם האהבת ישראל זי"ע כאשר נשאף האיק בעצם שנתהפכו כל מתנאדיו ושונאיו בבואו לאור הכרויס-וורדיין אשר אנשיה לא הורגלו ולא הסכינו לדרכי החסידים ורבותיהם, והם צוררו עליו מחלוקות גדולות, ואולם במשך הזמן כולם השלימו איתו ונהפכו חלקם לחסידיו ואלו מי שלא נהיה חסיד הרי שהיא אהדו אהבו ומצריכו,

ויוצן ויאמר שאהבתי אותם בלבי עד מאוד כל הזמן עד אשר במשך הזמן זה בעצם כמים הפנים שהתחילו אל הם לאהבו אותי.

ומהם אותו דבר היה מצפה אצל הרה"ק ה'אמרי אמת' מלך זי"ע אשר עסק בעם בביטול גזירת מס קשה שהטילה המלכות על ראשי בני ישראל. כדרכו בקודש הפציל את קשריו אצל כמה משרי המלכה שביצור הביירה, ולא נח ולא שקט עד שהתבטלה אותה גזירה ופאה הרווחה לאלפי בני ישראל.

ואלם יהודי אחד שהיה מקורב למלכות ויוצץ נכבד של אחד מאותם שרים ראה עצמו נפגע מביטול אותה גזירה - כנראה שחלק גדול מלביית המיסים היה אמור לשלם לכיסו. הוא החליט להשחיר את פני הצדיק ולהשמיצו בפני השלטונות.

רקט לו אפוא האיש אינו יצליח שווא, תפר אינה 'תיק' שהיה רחוק מן האמת כרחוק מלחם ממלכה, וסידר את הדברים בצורה רהוטה ומסודרת עד שיצא מתחת ידו 'כתב הגלגלה' מולטם נאד ה'אמרי אמת' כדי לשלחו לוורשה הביירה.

אולם עש האיש והתיירא לנפשו, פן ושמא יוודע לחסידים שהוא המוסר והמלשין... לפיכך התחכם היהודי, וכדי לוודא שאף אחד לא יצלה על כק שידו במצב כשחוקרו ויבררו מיהו אותו 'מוסר' - ערק באותה עשה מצד שני מכתב נאה ומכובד אל הרבי ה'אמרי אמת', שם הרבה בשבח של הרבי ובירכו בברכת התודה על ביטול אותה גזירה קשה. ואף הפליא בזכותו שסייע בזה לרעבות אלפי ישראל, וחתם בכף חותמי הברכות.

עתה היה שקט ובטוח שלא יפול החשד עליו כלל, שהרי הוא זה שמודה ומברך על ביטול הגזירה ומרבה בכבודו של הרבי.

אך מן השמים שומרים ומשגיחים על נפש הצדיק בשמירה מצליא ובהשגחה מיוחדת כנודע, וכשניסע האיש אל בית הדואר לשלוח את המכתבים שבידו - האחד לבית המלכות שבוורשה והשני לחצר הקודש באור - התחלפו בידו בטעות קטנה של הרעץ האחרון שני המכתבים, וכך נמצא שלארמון המלכה הגיע מכתב מלא שבחים בגדולתו של צדיק וברכתו על ביטול הגזירה! ואילו אל שולחנו של הרבי הגיע אותו כתב שטנה, המלא עלילות רשע רחמנא ליציל!

כשנפתח המכתב הראשון בבית המלכות קראוהו השרים בהנאה גדולה. בהכריע את היהודי שהוא שהיה מקורב למלכות, הבינו שאף הוא שולח כאן מכתב ברכה

הנהדר של המלכות, בו חיעק את ידיו של הרבי והדריף את כבודו הציוני השריט.

אחד ויחיד שידע את כל האמת, אינו מנימה שפלה זמט לו אותו איש נכבד, היה הרבי הקדוש הצמח, שקיבל את המכתב השני שהיה מיועד לאותם שריט... אק הוא, כדרכו הקודש, הצביע על מידותיו ולא דיבר על אותו מכתב מאומה. אדרבה, הוא קיבל את היהודי והראה לו פנים שוחקות, ולא צלטה על דעתו של האיש כולל אותו 'כתב שטנה' שפל הטיע לדי הרבי... כק התהפק לבו של היהודי, בראותו מקרוב את דרכו והיילכו של אותו צדיק מופלא קדוש ישראל, והחל להתקרב אליו. הוא עוד ביקר לאחר מכן כמה פעמים בחצר הקודש באור, ובכל פעם היה הרבי ה'אמרי אמת' מקרבו בכל לב, ולא נטר לו חליפה שום טינה ולא טינה הדבר כלום!

ותודה על טרחתם הביטול הנצירה... ואילו כשקרא הרבי הקדוש את המכתב השני שהטיע לאור, נטלו הרבי והכניסו חרש למעירתו בלא שישפר על תוכנו לאיש!

לאחר ימים מספר הטיעה הידיעה לאחד ממקורביו של הרבי, שבית המלכות הטיע מכתב מאתו יהודי מפורסט, בו משבח ומברק מאוד את הצדיק על טרחתו ומודה על ביטול הנצירה. הרבי בחכמתו והפקחותו תפס תיכף את 'טעותו' של היהודי, והבין מיד מה הייתה כאן אמיתת כוונתו. הוא כבר הכיר את האיש ואת מצלליו, והודה לה' יתברק שסיבה הדבר ברוב רחמי לטובה ולאברהנה.

דבר מכתב תודתו (כביכול) של אותו יהודי שהטיע לבית המלכות התפרסט בין היהודים בורשה ובאר. לאחר תקופה קצרה הטיע היהודי לאור לביקור, שט רחש לו הכל כבוד ויקר בשביל המכתב

למה הוצרכו לעשות זכר לגלות בעודם בגלות?

(כו) זכר לומררו את חייהם

המלכים הקב"ה ופסח ודילג על בתי בניו אהוביו - וכמו שידוע מהרבי רמ"ל סאסובר שבכביכול הקב"ה קפץ ורקד מרוב שמחה דא וואוינט א יוד (כאן גר יהודי) אשר כל יהודי התרומם והתעלה למחוזות אחרים עד אשר שכחו לגמרי מעולם ומלואו באופן אשר לא זכרו כלל את זה שעד לאחורונה מררו המצרים את חייהם בעבודה קשה, ולכן הוצרכו לעשות זכר לדבר, בכדי שיזכרו את חסדי ה' עליהם כי גבר מאוד.

(כט) ביום טובה היה בטוב, אבל עם זאת 'ביום רעה ראה'

והנה למרות אשר בוודאי אמת נכון הדבר שאין לנו השגה בגודל ההתגלות שהיה בלילה זה אשר היה הקב"ה שומר ומצפה לה, אבל באמת אין צריך להגיע למצב כזה גבוה בכדי שייצטרכו לעשות זכר לומררו את חייהם' שכן הוא טבע

כתב רש"י על הפסוק בפרשתו וְאֶקְלוּ אֶת־הַבְּשָׂרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה צְלִי־אֵשׁ וּמִצֹּת עֲלִי־מִרְיָם יֵאָקְלוּ - ליום לאכול מרור זכר לומררו את חייהם. והנה האי פרשתא נאמרה במיוחד רק לפסח מצרים, ולכאורה ייפלא, שהרי בשעת אכילת הבשר בזה הלילה עדיין לא יצאו כלל ממצרים, ועוד לא נגאלו מיד מצרים, א"כ לשם מה הוצרכו לעשות 'זכר' לומררו את חייהם בעודם שקועים בתוכם?

ונראה לבאר עפ"י דברי הגמרא במסכת פסחים (פה ע"ב) אמר רב משום רבי חייל: כזיתא פסחא והלילא פקע לויגרא ומפרשי" לקול המולת ההמון מההלל דומין כאילו הגגין מתנדקעים שהיו אומרים ההלל על הפסח, ואם כך בשאר השנים על אחת כמה וכמה באותה שנה שנגלה עליהם מלך מלכי

והתפלל עבורו מתוך ציפיה ויחול צד
אשר הציץ יום ההכרזה.

2:00: בליזה אותו חקר חשב אולי
באמת הצני לכה, בדק את המספרים
ואכן, הכרטיס של הצני לכה!!! רץ, עם
הפיט'מנה, דפק בדלתו, הצני (לשאר)
פתח חזי יסן, ואז אמר לו בהתרגשות:

לכית הפייס!!!

איפה שמת את הכרטיס ???

הצני תוק כדו שנקושי הוא קולט מה
קורה איתו, הסתכל צליו ככה
בהתנשאות... ואמר לו: תשמע, מילא אם
כל אנשי הכפר היו דופקים 2:00: בליזה
ומצירים אותו, נו, זה היה מובן, הם לא
יודעים את רוב ממצדו... אבל אתה,
שאתה יודע כבר שאני הצעיר של
הצנירה, אתה לא מתבייש להציר אותי
בשעה כזו...? הסיפור המצחיק הזה ממחיש,
כמה אדם מתרגל למצב הטוב שלו כל כך מהר.

לא היו היה חייט בציפורי ושמו יוסטא

ומצאתי ראיתי שהגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי
זצ"ל היה מבאר בזה את המסופר במדרש על
הפסוק בשיר השירים 'לא ידעתי נפשי שמתני,
מרכבות עמי נדיב' -

היו היה חייט בציפורי ושל יוסטא, יוסטא
החייט. והנה יום אחד הציץ לידיעתו כי
התפנה משרת המלך של ציפורי, תיכף
נסע יוסטא לארמון המלך וביקש לקבוע
פגישה עם המלך, לא יאומן, אבל הוא
הצלח, והמלך קיבל אותו לפגישה,
בפגישתו ביקש יוסטא לקבל את המשרה
הנחשקת, להיות דוכס ציפורי, המלך
שראה כי הוא מתאים, נהנה לבקשתו,
ומנה אותו לדוכס ציפורי.

האדם, שכאשר משתנה מעמדו לטובה הוא
שוכח מיד את שפל מצבו אשר בה היה נתון עד
לאחרונה, ולכך הוצרכו לעשות זכר לזימרו את
חייהם עוד בטרם יצאו מהגלות, בכדי שלא ישכחו
זאת מיד עם צאתם, אשר אז כבר יהיה מאוחר
מדי מלהזכירם, אלא צריך לעשות זכר לזה דייקא
בעודם בגלות טרם יגאלו בכדי שלא ישכחו אל
גודל חסדי ה' עליהם.

וכך אומר הגאון מוילנא ז"ע, שלכן על אשה
טובה כתוב: "מצא" אשה מצא טוב בלשון עבר
ועל אשה רעה כתוב: "מוצא" אני מר ממות את
האשה, בלשון הווה? משום שלדבר טוב, בני
אדם מתרגלים אליו מיד וכבר חושבים איך
להתקדם הלאה, ורוצים עוד, ואילו דבר רע אי
אפשר לשכוח לכן מי שיש לו אשה טובה, לא
מרגיש זאת כל הזמן, אלא הוא מצא אותה פעם
אחת וזחה! אבל כשיש למישהו צרה רואה כל
הזמן מול העיניים, ולכן אשה רעה כל הזמן אדם
"מוצא" אותה...

ב) איך העזת להעיר את הגביר של העיירה באמצע הלילה???

וראיתי להמחיש את דברי הגאון מוילנא בסיפור
ששמעתי מידי"ן הרב פנחס דונר שליט"א,

היה צני מרוך שלא היה לו שום דבר
בבית, מסכן מנע.

היה לו חבר שריוט צליו והציץ לו, שיצא
השתדלות, ויקנה כרטיס לולו, אולי
תזכה?

אמר לו הצני: "לא רוצה, אין לי כוח,
אני לא מאמין שאזכה!"

צנה לו חברו: "אתה יודע מה? אני
אקנה לך את הכרטיס והלוואי
שתזכה! אני אתפלל עליך! לפחות שיהיה
לך סיכוי! אני לא יכול לראות אותך
ככה מסכן! קנה לו ונתן לו את הכרטיס,

ואכן אחרי דקות מוצטות הניצה מרכבת
השרד לאיצור, ויוסטא סיבה את ראש
קמעה והצ'צ' לכוון הסמטה.

בלי שהוא התכוון, פתאום נשמעה קול
הברה המונית, כן זה הוא, זה הוא.

הקול הזה הפתיע את הדוכס, והוא הורה
לצבור את המרכבה באחת.

שקט השתרר בקהל, והדוכס אמר, אני
מבין שאתם בהלם מוחלט מכך שאני
יוסטא החייט נהייתי הדוכס יוסטא.

אבל את האמת אומר לכם, אני מתפלל
על עצמי יותר מכך.

היה זועק רבי ברוך מרדכי: מה הם תמוהו, מה הם
לא הבינו?, הם, לא הבינו איך יוסטא החייט נהיה
דוכס.

אבל יוסטא החייט לא הבין דבר אחר לגמרי. הוא
התפלל על משהו שונה בתכלית, אמר להם
יוסטא, עד שאתם מתפללים איך יוסטא החייט
נהיה דוכס, אני מתפלל, תולש את השערות, איך
יתכן שהדוכס יוסטא היה חייט, הלא כיום ברור
לי, כי אני אין אני ראוי אלא להיות דוכס, אני
מוכשר למשרה רמה, א"כ איך בזבזתי את מחציתי
ימי להיות חייט, עבודתי קשה, התמקצעתי
בחייטות, היטב אפילו, אני פשוט לא מאמין, אני
הדוכס יוסטא, הייתי חייט, היתכן???

וכעת, הפתע פתאום מתפרסם מאת
המלך ירום הודו כי הדוכס יוסטא יצא
למשל בימים הקרובים, כל הציר עצמה,
מי זה יוסטא הזה, ומה טיבו.

והנה קול הברה נופל הציר, תאמינו או
לא, יוסטא החייט, כן הוא, המלך להיות
הדוכס שלנו, מה יוסטא החייט נהיה
מלך?, זה הרי לא יתכן, אבל השמועות
היו צקשניות.

והנה בא היום הגדול והשיירה מלכותית
נכנס בשערי ציפורי הדוכס החדש.

כולם מביטים, ואומרים זה הוא, כן זה
יוסטא החייט, אבל לפתע הסתפקו חלקם
ואמרו, מה פתאום, הוא רק קצת דומה
לו, לא, זה לא יוסטא החייט.

הויכוח הניצח לחכמי הציר, חכמי הציר
אמרו לאחר מחשבה מהירה, יש לנו
מבחן. הרי הדוכס יושב במלכותיות וצנינו
מביטות ישר בלבד, את זה יוסטא החייט,
כשהמרכבה תצבור צ"י סימטת החייט,
בטח הוא לא יהיה מסוגל להתאפק והא
צ'צ' לכוון, את כך יהיה, את הוא כי
יוסטא, הוא יוסטא החייט.

כמוכן שהחלה נהירה באזור הספציובי הזה
של הרחוב הראשי, דוחק רב היה בסמטת
החייטים, וכולם חיכו לראות מה יקרה.

ויקוד העם וישתחוו לה' על גודל חסדיו

אצל אברהם אבינו ע"ה כאשר אמר לו הקב"ה
לזרעך אתן את הארץ הזאת ויגן שם מקב"ה לה'
הנראה אליו ומפשי"י - על בשורת הזרע ועל
בשורת ארץ ישראל.

ואולם לכאורה קשה להבין זאת דבשלמא אצל
אברהם שכבר בא בימים והוא היה עקר, שפיר
מובן גודל הבשורה שהיה בזה שאמר לו הקב"ה
לזרעך אתן את הארץ, אבל כאן הרי אין בזה

לכו) ואמרתם זבח פסח הוא לה'

כתיב בפרשתו וְהָיָה כִּי-תֵבְאוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֶּן
ה'... וְהָיָה כִּי-יֵאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעִבְדָּה
הַזֹּאת לָכֶם: וְאָמַרְתֶּם זְבַח-פֶּסַח הָיָא לָהּ... וַיִּקְדוּ
הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ: וְאוֹמַר רש"י על מה ראו על ככה
שהביא אותם ליקוד ולהשתחוות לה' - על בשורת
הגאולה וביאת הארץ ובשורת הבנים שיהיו להם,
ובאמת הם הלכו בזה בעקבי הצאן שכן מצאנו

הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסחריים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורה משה רבינו עד שנאמרו כלל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחוד, לאלו אדם יעשה המצוות ילחינו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריחנו ענשו, הכל בגזרת עליון, וממילא לעת כזאת כאשר עמדו בעיצומם של הניסים הגדולים אשר עשה ה' ללמדנו זאת, בוודאי נתעלו כלל ישראל באמונה תמימה שאין שום טבע בעולם כלל, ולכן בשומעם שעתיד להיות להם בנים, אפילו אחד מתוך שש מאות אלף, הם התפעלו מעוצם הנס והחסד, שהרי אין זה מובן מאלין, כי זה לא קורה מעצמו, רק בניסי השי"ת בלבד, ולכן ויקד העם וישתחוו.

הבטחה פרטית לכל יחיד שיהיה לו ילדים, אלא הוא מדבר אל כללות ישראל ואומר להם כי ישאלך בנך, א"כ מאי רבותא היא ? שהרי מיום ברוא אלקים אדם על האדמה מעולם לא היה כדבר הזה שקבוצה של כשש מאות אלף איש, לאף אחד לא יהיו ילדים, וכמדומני שאפילו כל קבוצה אקראית של עשרה אנשים לא היה דבר כזה שלאף אחד לא יהיה ילדים, א"כ מה בשורה שמעו כאן ישראל בענין הבנים שיהיו להם, שבבואם אל הארץ יהיה לכללות כלל ישראל בנים אשר ישאלו אותם מה העבודה הזאת לכם ?

לב) אין שום טבע בעולם כלל

ונראה לתרץ על פי היסוד החזק שבדבריו הידועים של הרמב"ן בסוף פרשתנו שכותב - ומן הנסים

פרפת הדבש – מה העיר את פרעה באמצע הלילה ?

לה) קום פרעה, צא ממיטתך !

לד) טעות לעולם חוזר

אשר ע"כ נראה שבאמת הסדר היה להיפך, והוא משום שחלק מהמכה היה שתהיה זעקה גדולה ומרה וכמו שכבר בשעה שהתרה בו משה הוא אמר לו ונתתה צעקה גדלה בכל-ארץ מצרים אשר כמאור לא נהיתה וכןמה לא תספי: והנה כאשר מת לו למצרי מת בבית בשעה שהוא ישן הרי הוא לא חלי ולא מרגיש בכך כלום, וממילא לא היתה צעקה נהיית במצרים עד הבוקר, ולכן בכדי שיקום קול הצעקה הגדולה, דחף לו הקב"ה את נשמתו אל גופו בחצי הלילה, שעה שדוך מלכים לישון עמוק עמוק עד שלוש שעות ביום, ואשר על כן לא היו המשרתים בבית, מאחר שאף פעם לא הוצרכו להם ולשירותיהם במשך כל הלילה כי ישן פרעה שינה עמוקה ללא שום הפרעות,

במשך שנים רבות מאז היותי ילד חשבתי שפרעה קם בלילה במכת בבורות מחמת הקולות של הצעקה הגדולה אשר הייתה במצרים בגלל אשר אין בית אשר אין שם מת, אולם בשנים האחרונות נתעוררתי מכוח כמה ראיות שלכאורה לא כך היו פני הדברים אלא להיפך וכאשר אבאר בס"ד.

ויקם פרעה תחילה, וירא כי מתו מוטל לפניו, ואין איש מאנשי הבית עימו בבית, ולכן לא היה לו ברירה והוא נאלץ לחזור על בתי עבדיו בכדי להעמידן ממיטתן בחצי הלילה, וכל אחד אשר הוא העמיד, גילה מיד את גדל השבר אשר פקד את ביתו, ויפתח את פי האתון כמ"ש עליהם - אֲשֶׁר בְּשֹׁרֵי-תַמּוּרִים בְּשָׁרָם, ומה נתעוררו עוד אנשים ישר אל גדל השאת והשבר אשר פקד את ביתם, ועי"ז נתקיים דבר ה' ביד משה נביאו, ונתתי צעקה גדלה במצרים כיי-אין ב'ית אֲשֶׁר אֵין-שָׁם מֵת.

ראשית כל הסדר בפסוק הוא קודם כל - וַיִּקָּם פְּרַעֲוֹה לַיְלֵהָ הַיּוֹם וְכָל-עַבְדָּיו וְכָל-מִצְרַיִם וְרוּחַ לַאֲחַמ"כ כְּתִיב-וַתִּתֵּן צִעָקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי-אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין-שָׁם מֵת, וגם ממ"ש רש"י על קימת פרעה מבעוד לילה - ולא כדרך המלכים בשלש שעות ביום: ואי ס"ד שמקולות הצעקה הגדולה והמרה הוא התעורר, א"כ הרי זה לא רלוונטי מה שזה שלא כדרך המלכים, שהרי בהיות קולות שכאלה אין הבדל בין מלכים לפשוטי העם שכולם מתעוררים מזה,

גם מהמשך דברי רש"י שפרעה קם הוא - תחילה ואחר כך עבדיו, מלמד שהיה הוא מחוזר על בתי עבדיו ומעמידן, נראה שלא מקול הצווחה הם קמו, שהרי אילו היה כן הם היו מתעוררים מעצמם ולא היה פרעה צריך לחזור על בתיהם בכדי להעמידן.

מתוקים מדבש

רעיונות נפלאים, חידושים, חיזוקים, התעוררות, וסיפורים מדהימים

תוכן הדברים הנשמעים השבוע בקו 'מתוקים מדבש'

(א) בגודל הזמן של קריאת הפרשת יציאת מצרים.

(ב) מגאוותו של פרעה, 'אני אנווט', 'אני אקבע' ועל פי ישק כל דברי.

(ג) איך הרביע פרעה את חשש מפני משה ואלקין כפי שאמרו לו עבדיו 'הטרם תדע כי אפדה מצרים' ואשר על כן הרי הוא השיב אותו אליו?, וביאור יפה בדברי התרגום ל'קבל אפיון לאסתחרא'.

(ד) למה העלה הש"ת את הכוכב ששמו רעה - שהוא סימן לדם והריבה - כנגד עם ישראל במדבר, והרי עדיין לא חטאו, ואם על שם העתיד, תיקשי למה התמקד דווקא בנקודת זמן זו, והרי לבסוף נתבטלה גזירה זו ולא הרגם, אז גם אם מסתכלים על שם העתיד הרי בסוף לא היה צריך לכוכב זה?

(ה) למה ציווה לעשות זכר ליומוררו את חייהם' בפסח מצרים בעודם נמצאים עדיין בגלות מצרים?

(ו) מרגע שהאדם מגיע למעמד רם מיד הוא שוכח לגמרי את מצבו הקודם.

(ז) ויקדו העם וישתחוו ואומר רש"י שזה גם על בשורת הבנים, ולכאורה הרי אין כאן הבטחה פרטית שכל אחד יהיה לו ילדים, אלא הוא מדבר אל כללות ישראל ואומר להם כי ישאלך בנך, אי"כ מאי רבותא היא?

(ח) מן הניסים הנגלים אדם מודה בניסים הנסתרים כי אין שום טבע ומנהגו של עולם ככל, אלא הכל בגזירת עליון.

(ט) מה הריווח הגדול ותוספת המעלה שהוסיפו בפסח מצרים לקנותה בארבעה ימים מוקדם יותר, אשר בלעדה עדיין לא היו ראויים להגאל?

(י) כל דרך איש ישר בעיניו, ואפילו הרשע הסאדיסט האכזרי ביותר משוכנע אצל עצמו ב'צדקת דרכו'.

טַעֲמוּ וְרֵאוּ כִּי מְתוֹק הוּא

0733.645.225